

อุดมศึกษาไทยวิกฤติหรือไม่...อยู่ที่ใครมอง

ศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันทน์ กล่าวในการบรรยายพิเศษเรื่อง “วิกฤติ โอกาส การอุดมศึกษาไทยภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน” ในโอกาสครบรอบ 40 ปีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่า อุดมศึกษาไทยวิกฤติจริงหรือไม่? ถ้าวิกฤติหมายถึงปัญหา ... อุดมศึกษาไทยวันนี้วิกฤติแน่ และถ้าวิกฤติหมายถึงความรุนแรง ก็อาจมองได้ว่ารุนแรงในระดับไหน รุนแรงในทัศนคติของใคร การที่จะมองว่าระบบอุดมศึกษาไทยปัจจุบันนี้อยู่ในขั้นวิกฤติจริงหรือมีปัจจัยหลายอย่างเป็นตัวเชื่อมโยง ไม่ว่าจะ เป็น ระบบ สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มนิสิตนักศึกษา ครูอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร และผู้ควบคุมดูแลระดับสูง

ปัญหาของระบบการศึกษาไทยมีมาทุกยุคทุกสมัยตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทยก็เกิดปัญหา หลายฝ่ายคิดว่าจะรอให้พร้อมแล้วค่อยตั้ง แต่หลายฝ่ายก็ให้ตั้งไปเลยแล้วค่อยมาเผชิญปัญหาแทน หลังจากมีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทยได้มีพระกระแสรับสั่งของรัชกาลที่ 6 ว่า “ไม่มีมหาวิทยาลัยที่แท้จริงเลยในสยาม มหาวิทยาลัยที่แท้จริงนั้นจะต้องมีหน้าที่เสาะแสวงหาวิชา เผยแพร่และถ่ายทอดความรู้แก่พลบุตร เลี้ยงปราชญ์ของแผ่นดิน และเป็นแหล่งอ้างอิงในด้านต่างๆ ของชาติ” จากจุดเริ่มต้นของอุดมศึกษาไทยจนถึงวันนี้ก็ยังเชื่อว่าไม่มีสถาบันอุดมศึกษาแห่งใดที่มีคุณสมบัติครบตามพระกระแสรับสั่งของรัชกาลที่ 6 เลย ปัญหาต่างๆ สะสมมาเรื่อยๆ จนก้าวเข้าสู่ยุคไอที สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งก็พยายามปรับระบบให้เข้ากับยุคไอที สร้างทั้งวัตถุประสงค์และค่านิยมให้กับบุคลากร อาจารย์ และนิสิตนักศึกษาให้มีการเรียนรู้แบบไอที เกิดระบบเรียนออนไลน์ การประชุมทางไกลผ่านวีดิโอคอนเฟอร์เรนซ์ ซึ่งหลายสถาบันก็มีความพร้อมบ้างไม่พร้อมบ้างแต่ก็อยากจะจัดให้มีการเรียนออนไลน์อยากจะทันสมัยทันสมัย แต่หาว่าไม่ว่าการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดก็คือการเรียนแบบตัวต่อตัว ได้มอง พูด ฟัง แบบซึ่งหน้า และสำหรับยุคปฏิรูปการศึกษาที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาไทยตื่นตัวครั้งใหญ่ เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งกฎหมาย หลักสูตรการศึกษา ตำแหน่งวิชาการ และนโยบายต่างๆ เมื่อจะมีการปฏิรูปการศึกษาจึงทำให้ปัญหาเก่าเวียนมาอีก คือเรามีความพร้อมแล้วหรือ

ศ.ดร.เทียนฉาย ได้กล่าวทิ้งท้ายว่า มหาวิทยาลัย คน กฎเกณฑ์ต่างๆ จะต้องปรับตัวใหม่ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยอีกหนึ่งปีข้างหน้าจะมีการปรับโครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษาครั้งใหญ่ ทั้งในส่วนของคณะ/ภาควิชา ซึ่งบางแห่งอาจจะต้องมารวมกันเพื่อความเหมาะสม และจะมีการตรวจสอบหลักสูตรการเรียนการสอน เพราะปัจจุบันนี้พบว่าหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งจะมีคุณภาพเฉพาะปีแรกๆ ที่เปิดสอนเท่านั้น จะทำอย่างไรให้อุดมศึกษาไทยมีมาตรฐานในระยะยาว มีธรรมาภิบาลในระบบการศึกษา ซึ่งสำหรับสถานการณ์ของอุดมศึกษาไทยในวันนี้จะให้มองว่าดี ผิด ถูก เหมาะสม ไม่เหมาะสม วิกฤติหรือไม่นั้น ... ไม่มีคำตอบสุดท้าย เพราะวิกฤติที่เราคิดอาจไม่เหมือนวิกฤติที่เราคิดก็เป็นได้